

FOCUS

Energetske skupnosti: nova partnerstva za trajnostno energetska neodvisnost

Boštjan Remic

Focus

Mreža za energetske skupnosti

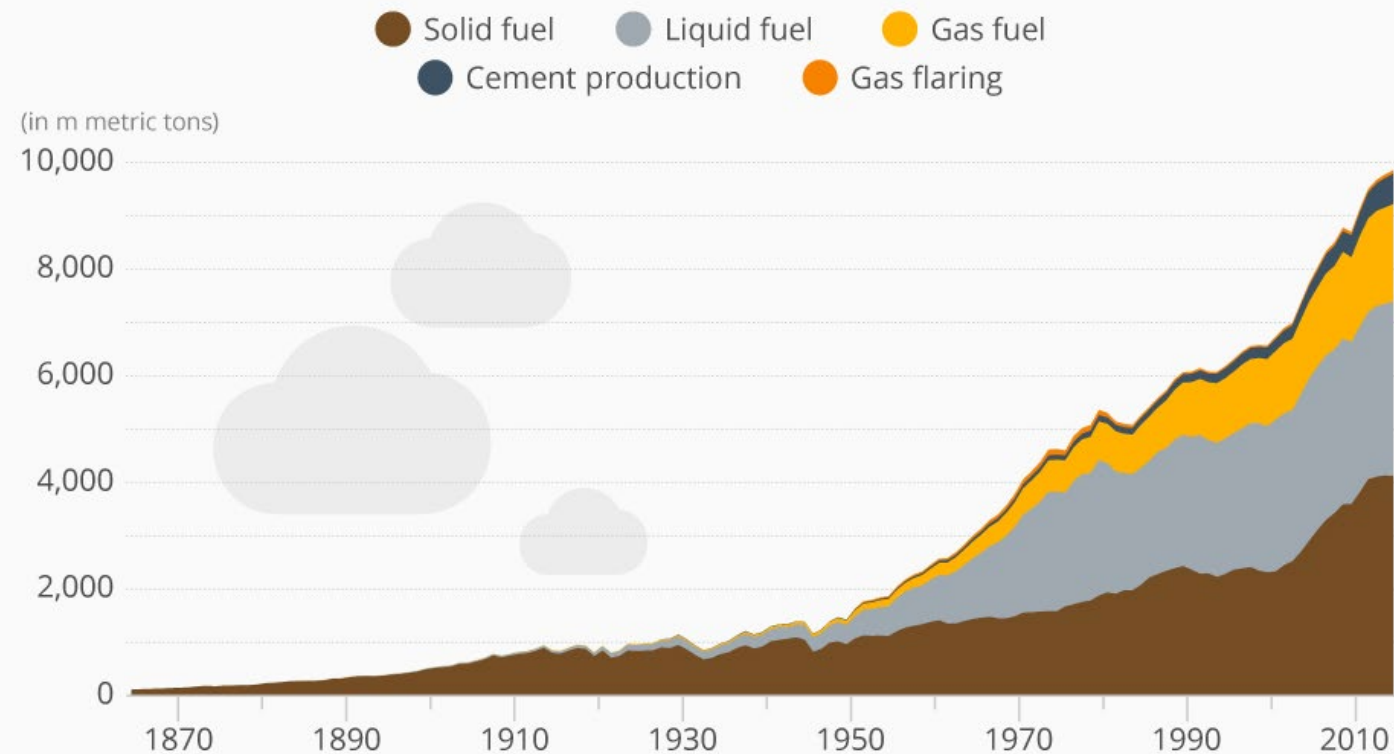
Energetska zadruga Zeleni Hrastnik

OKOLJSKA KRIZA

The Carbon Age: 150 Years of CO₂ Emissions

Worldwide carbon emissions from fossil fuel consumption and cement production

@StatistaCharts Source: CDIAC

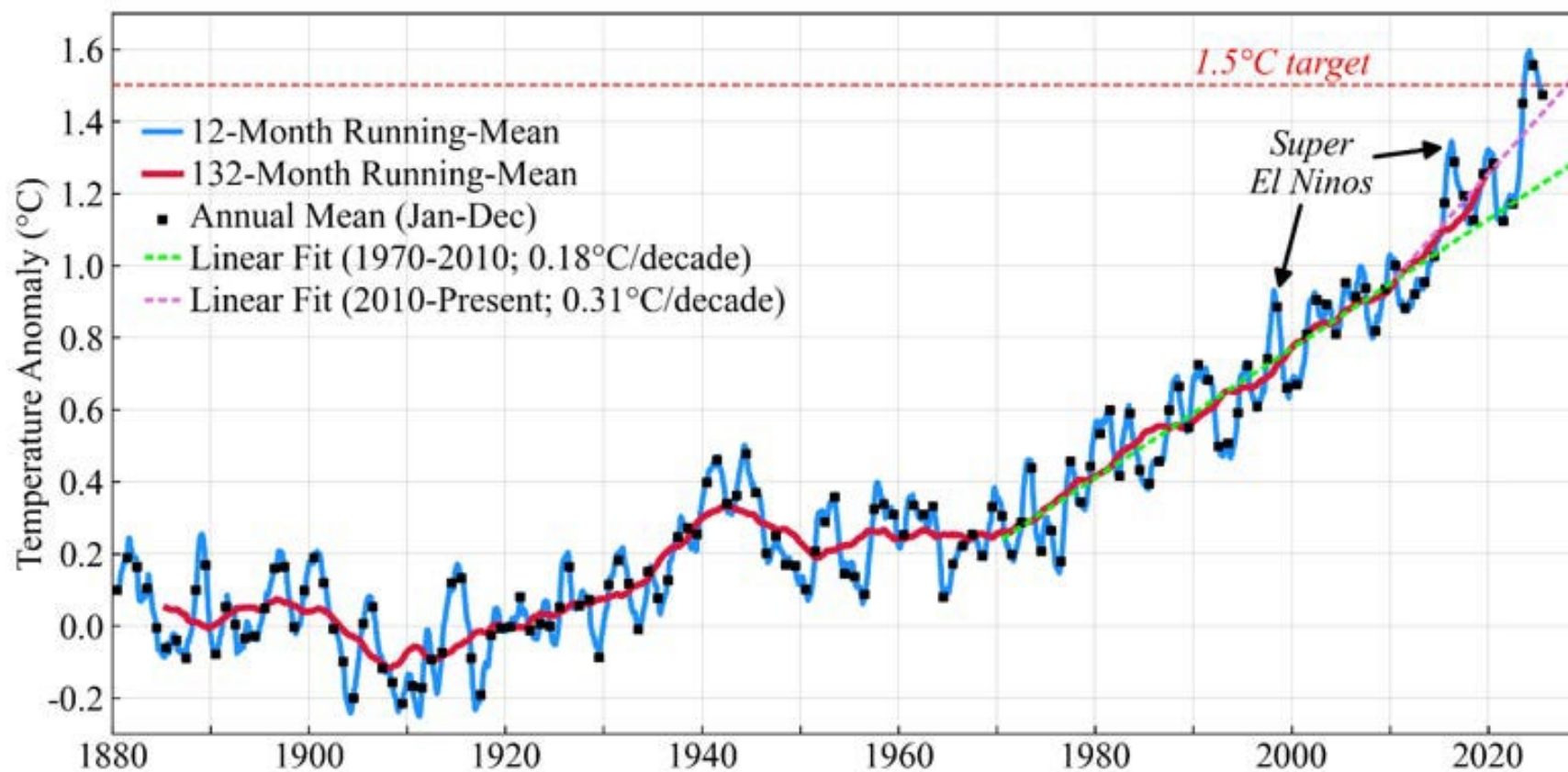
statista

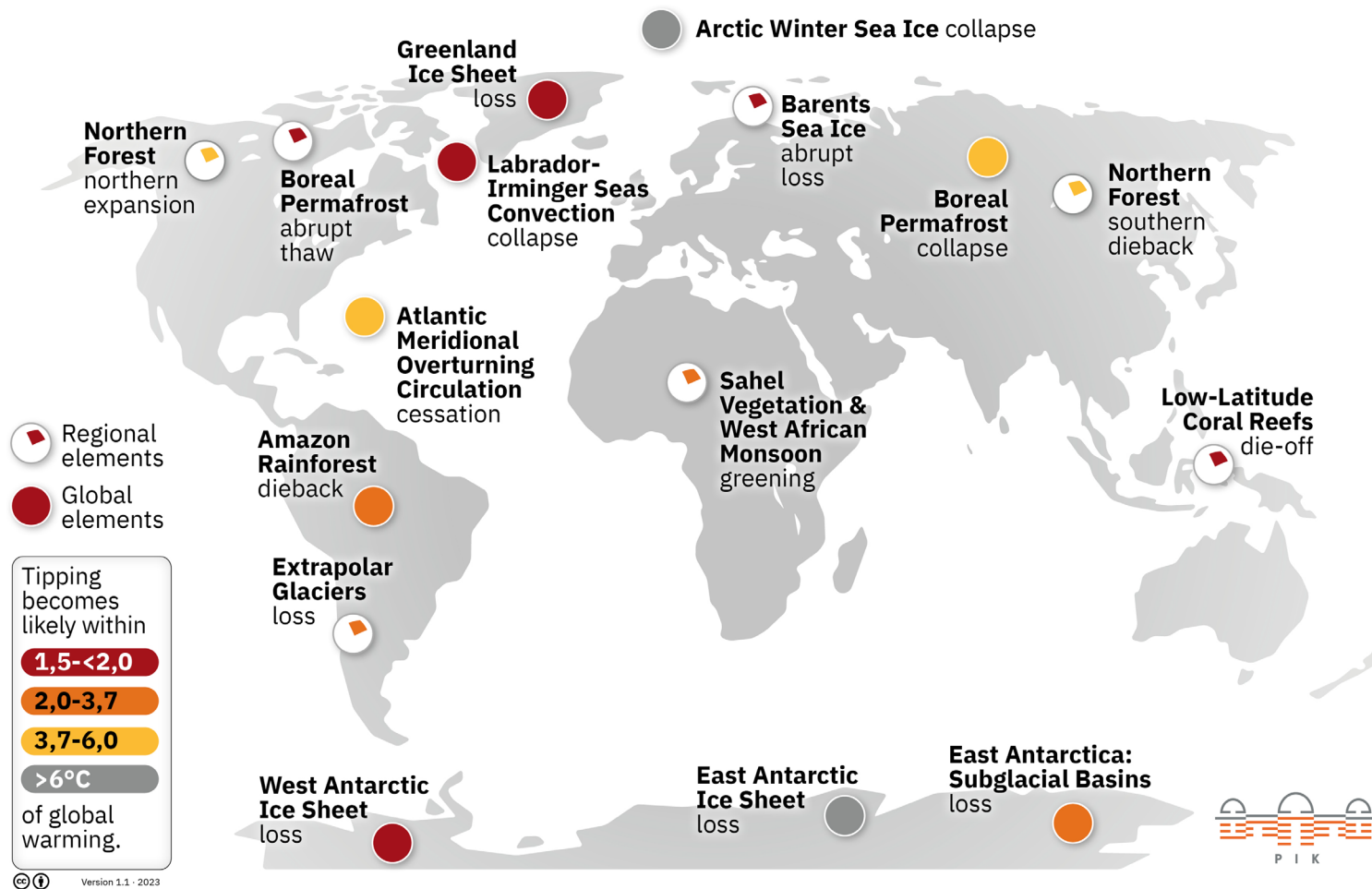
Co-funded by
the European Union

GLOBALNE TEMPERATURE

Fig. 1. Global surface temperature (relative to 1880-1920 base period).¹

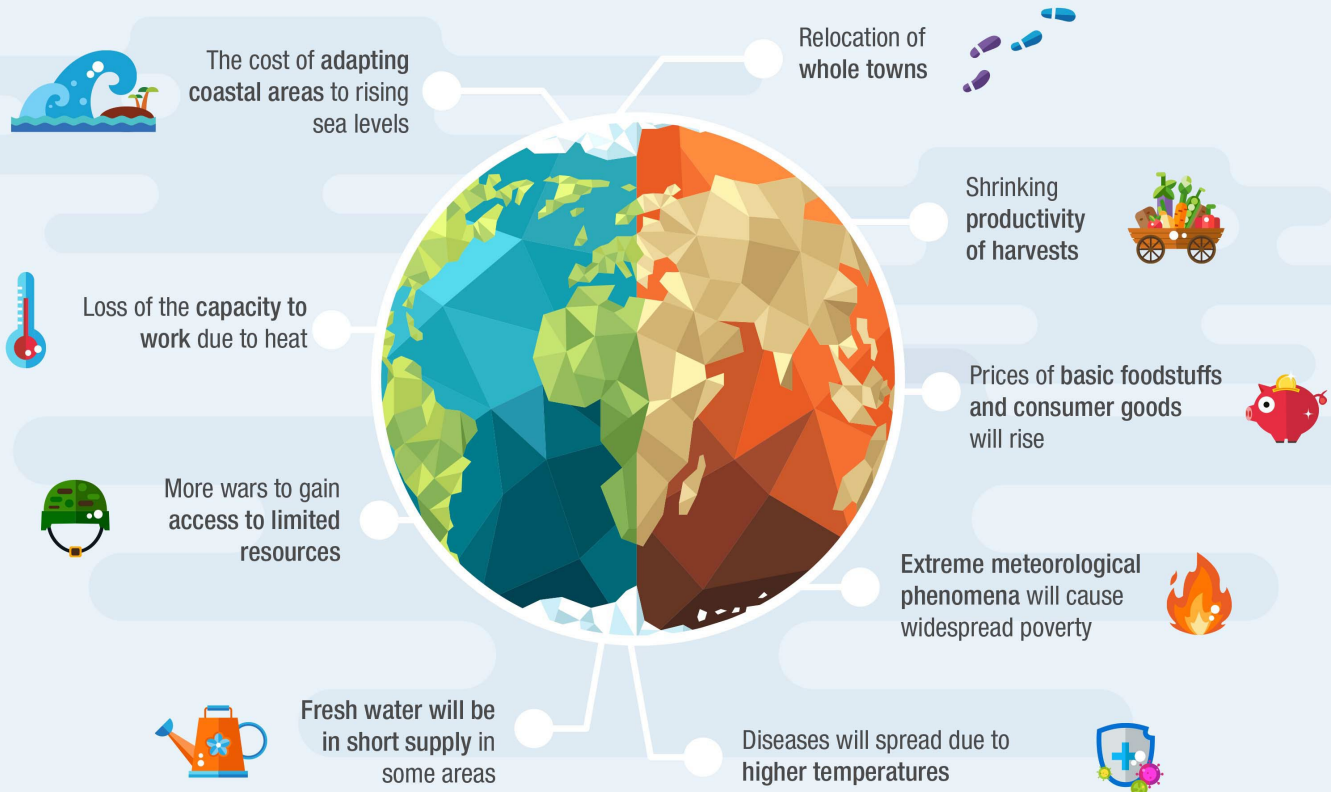

TOČKE PRELOMA

POSLEDICE

SOCIAL AND ECONOMIC IMPACT OF CLIMATE CHANGE

ZELENI PREHOD

metabolična razpoka
narava družba

zeleni prehod

ekomodernizacija

pravični prehod

energetske skupnosti

KAJ SPLOH JE ENERGETSKA SKUPNOST?

I.

terminološka nejasnost

II.

korporativni prevzem(i)

III.

omejena praksa

PRAVNE OPREDELITVE

Tri EU direktive, dva zakona:

**ENERGETSKA SKUPNOST
OVE**

SKUPNOSTNA SAMOOSKRBA

**ENERGETSKA SKUPNOST
DRŽAVLJANOV**

**SOUPORABA ELEKTRIČNE
ENERGIJE**

**[ENERGETSKE
SKUPNOSTI]**

**(tehnična
umeščenost)**

SMISEL

SKUPNOST OVE (REC)	ENERG. SKUPNOST DRŽAVLJANOV (CEC)
Lokalno omejena.	Ni geografsko omejena.
Pravna oseba.	Zadruga (v Sloveniji).
Člansko upravljanje: omejena za vključitev velikih podjetij.	Člansko upravljanje: sodelujejo lahko vsi akterji, a srednja in velika podjetja ne smejo sodelovati v odločanju.
Osrednji namen so okoljske, ekonomske in družbene koristi, ne profit.	Osrednji namen so okoljske, ekonomske in družbene koristi, ne profit.
OVE	»Tehnološko nevtralna«: OVE in drugi
Deluje lahko v vseh energetskih sektorjih.	Deluje na trgu z električno energijo (proizvodnja, dobava, agregacija, URE, energetske storitve).
ZSROVE	ZOEE

11 PREDNOSTI

Okoljske + družbene koristi: kombinacija učinkov

Koristi za (lokalno) skupnost: vrednost ostane v lokalnem okolju, stroški so praviloma nižji

Finančni in lastniški modeli: vključevanje ljudi (in mikrofinanc) v zeleni prehod

Primerjalne tehnične prednosti: distribucijsko omrežje, ekonomija obsega ...

Pospešen zeleni prehod: družbena sprejemljivost in uvajanje OVE

Decentralizacija in demokratizacija energetskega sektorja: lastništvo in upravljanje

Skupnostna proizvodnja in raba: možnost za spremembo zavesti glede rabe energije

Krepitev lokalnega gospodarskega razvoja: koriščenje virov in principi krožnosti

Pomoč pri zmanjševanju energetske revščine: vključevanje marginaliziranih skupin

Krepitev zaupanja in solidarnosti: horizontalno in vertikalno povezovanje

Javno-skupnostna partnerstva: nov model zagotavljanja skupnega dobrega (občine, javni zavodi, lokalno gospodarstvo, občani)

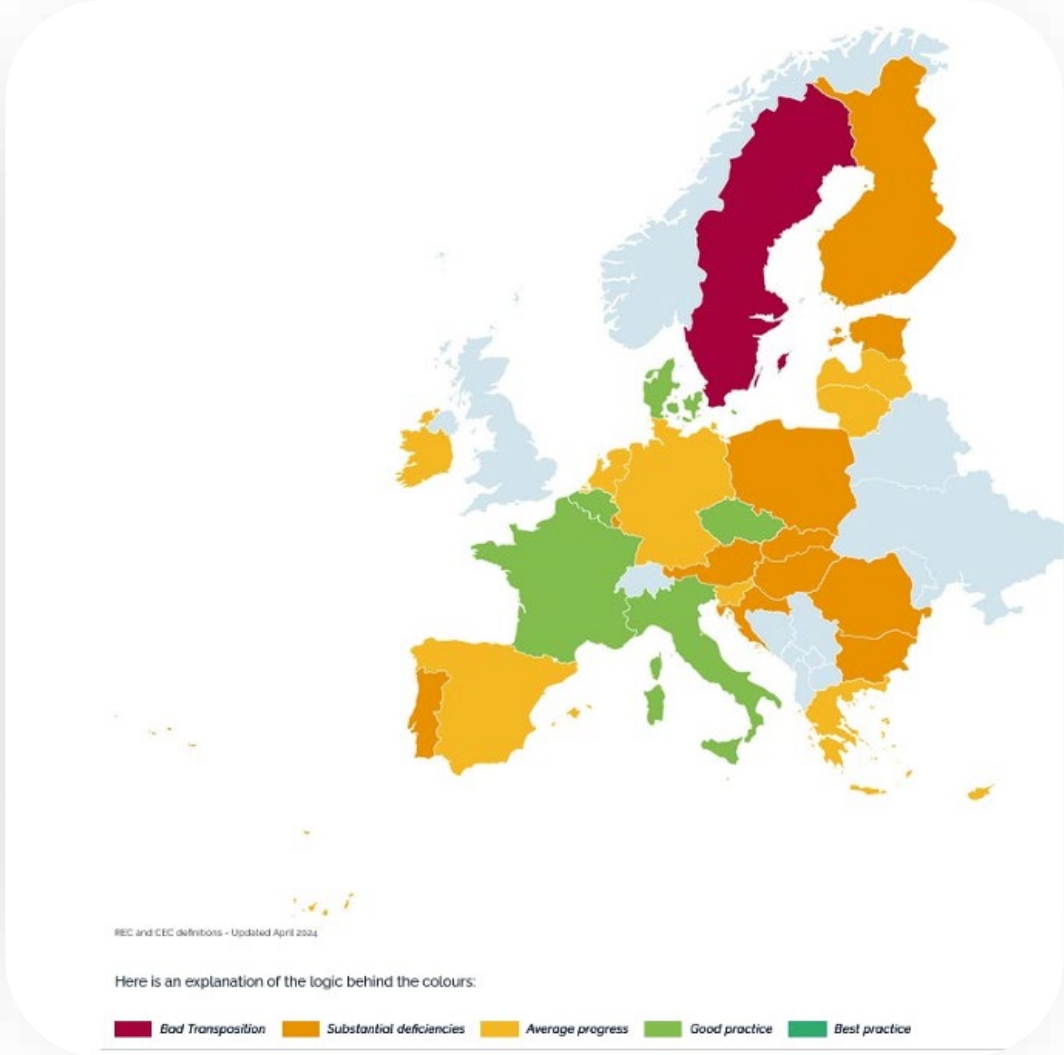
ŠIROKE MOŽNOSTI

PRISOTNOST V EU

vir: Koltunov, M. in drugi (2023). *Mapping of Energy Communities in Europe: Status Quo and Review of Existing Classifications*. Sustainability. 15.

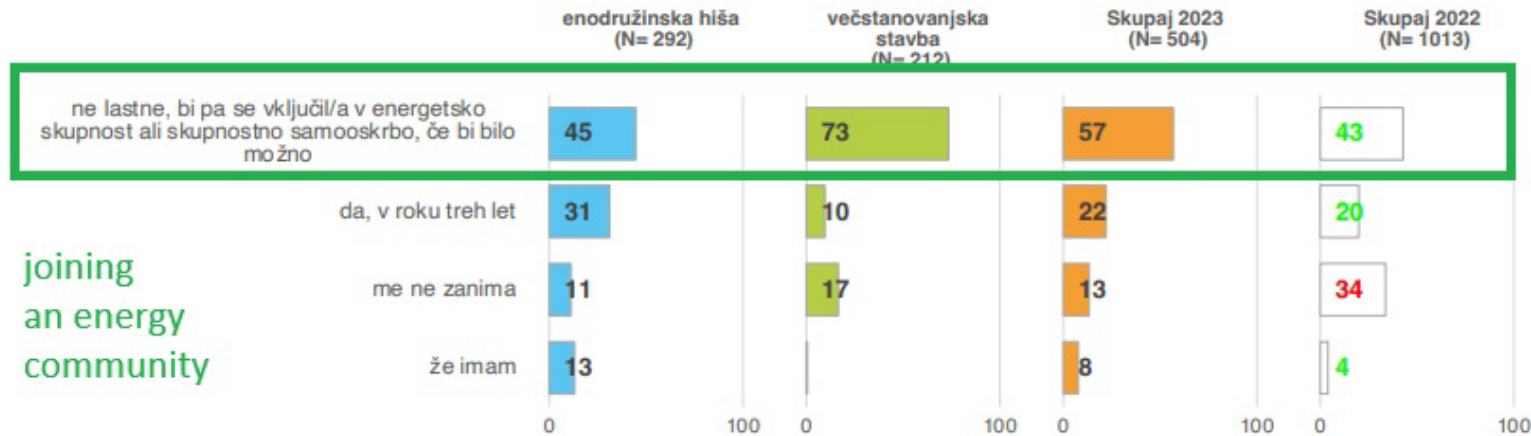

vir: ResCoop tracker

POTENCIALI

Ali razmišljate o namestitvi lastne proizvodne naprave za električno energijo? (N= 504)

Are you considering installing your own electricity generation plant?

joining an energy community

Raziskava energetske učinkovitosti Slovenije, 2023

44 % protrošnikov, 25 % nacionalne porabe energije

Poročilo „Potencial energetskih državljanov v Evropski uniji“ (CE Delft, 2016)

61 % prebivalcev EU bi se pridružilo energetska zadrugi, če bi bila v njihovi bližini

Poročilo ECF, 2020

Geografske danosti Slovenije: poselitev, strehe in degradirana območja, naravni viri

PRAKTIČNI PRIMERI

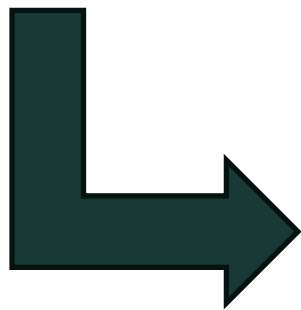
Uveljavljeni dve dejavnosti /
poslovna modela
energetskih skupnosti

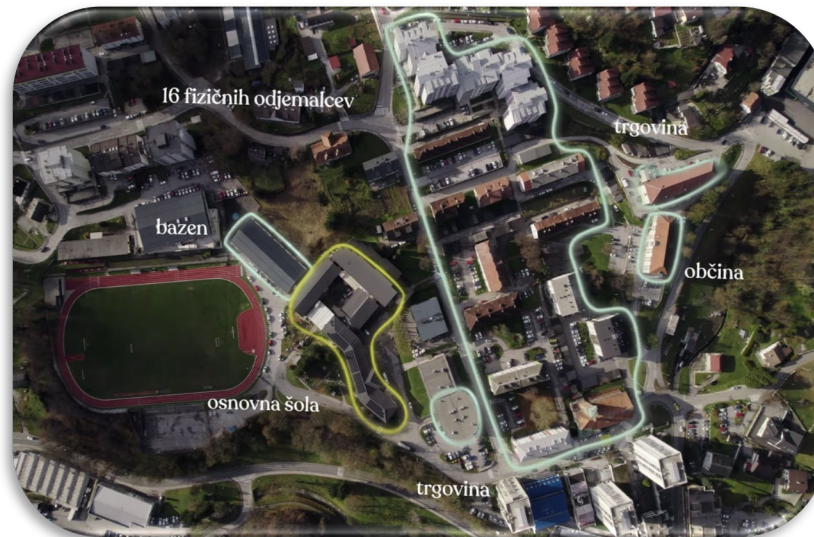
Skupnostna samooskrba iz sončnih elektrarn

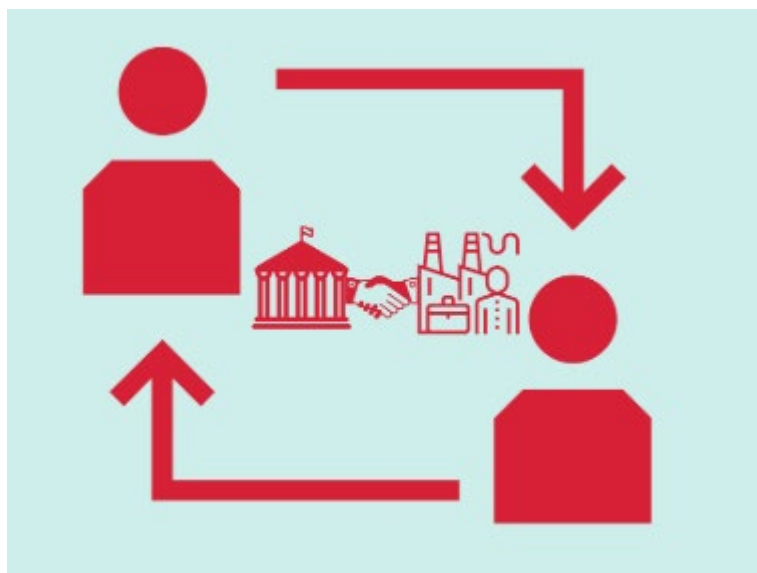
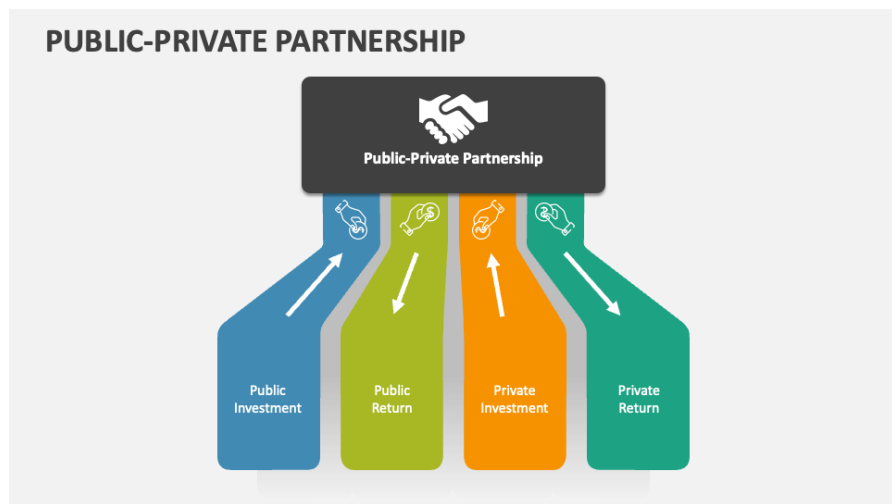
Daljinsko ogrevanje (z lesno biomaso)

Kako do novih modelov
(in širitve dosedanjih) za
energetske skupnosti?

PPP-ARTNERSTVA

Prevladujoča oblika: **javno-zasebna partnerstva**

- Zasebni dobički, javna odgovornost (garancije, reševanje);
- zmanjševanje tveganj (derisking) zasebnih naložbenikov;
- javna sredstva pretvorijo v (zasebni) kapital – potencialni javni prihodki = profit;
- še vedno javne dobrine? Komodifikacija, neenakost v dostopu.

JAVNO-SKUPNOSTNO

Skupnostno: srenja, gmajna, komunela...

nastarejša (slovanska) oblika lastnine.

- Namen: javni interes, skupno dobro (običajno v lokalnem okolju);
- javna oblast + skupnost;
- razpršeno tveganje, javna oblast kot garant;
- demokratično upravljanje in širša participacija;
- zaupanje in solidarnost.

Javni zavodi, prebivalstvo, lokalno (drobno) gospodarstvo, kmetje in kmetijske zadruga, društva (gasilci), civilna družba ...

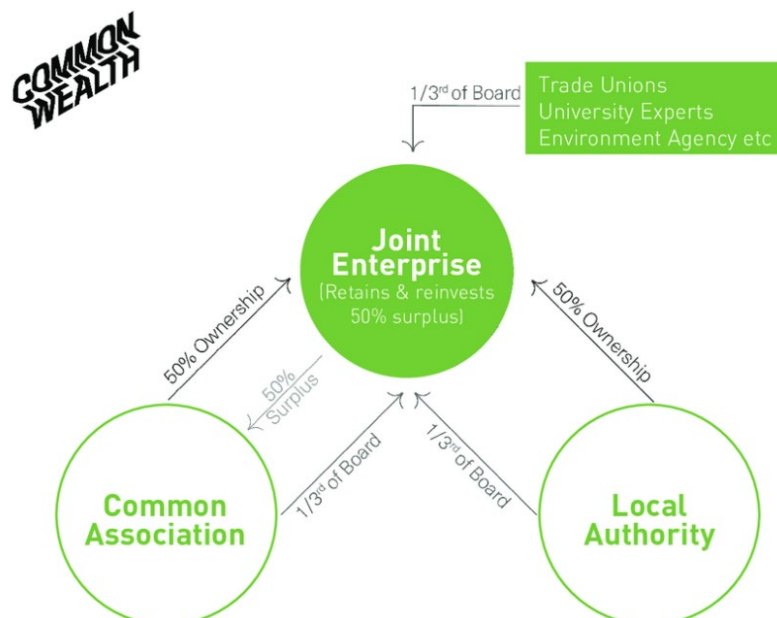
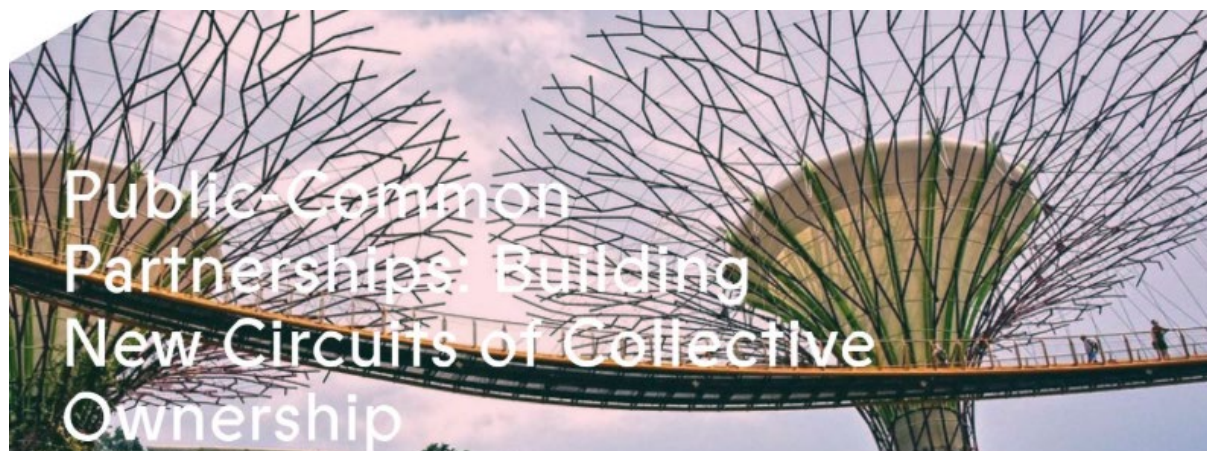
IASS DISCUSSION PAPER

Institute for Advanced Sustainability Studies (IASS)
Potsdam, September 2022

Commons-Public Partnerships

Neue Kooperationsformen für die sozialökologische Transformation

Paul Jerchel, Judith Pape

ZADRUŽNI MODEL JSP

- Oblika zadruge omogoča izpolnjevanje načel JSP.
- Sedem zadružnih načel:
 - prostovoljno in odprto članstvo,
 - demokratično upravljanje članov
 - ekonomska udeležba članov
 - avtonomija in neodvisnost
 - izobraževanje, usposabljanje in obveščanje
 - skrb za skupnost
 - sodelovanje med zadrugami
- Tradicija zadružnega gibanja – priložnost za oživitev?

LEKCIJE IZ HRASTNIKA

- **30 članov zadruga:** občina, javni zavodi (OŠ, ZD, KRC), lokalni trgovini, upravnik večstanovanjskih stavb, okoljska organizacija, gospodinjstva.
- Čim večji **prihranki** pri električni energiji iz obnovljivih virov.
- Skrb za (energetsko) **revne**.
- Sončni elektrarni na:
 - OŠ (291 kWp)
 - ZD (100 kWp)
- **Participativni procesi:** vključevanje, soodločanje.
- **Vloga občine:** podpora, zaupanje, odpiranje vrat, predsednik zaposlen na občini.
- **Politika je pomembna.**

Hvala!

bostjan@focus.si